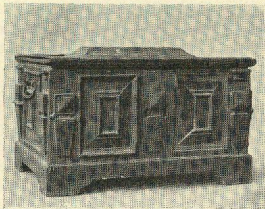

KRISTIAN IV OG LAUGENE

gaat en forandring ved forordningen av 7. april 1619, hvorved kongen hadde søkt at opnaa større indflydelse over byenes styre ved at tilsynet og kontrollen med utnævnelsen av borgermester og raad for fremtiden var blitt lagt ind under den kongelige befalingsmand paa stedet.

35. Bergens skomakerlugs lade. B. M. 641.

Denne bestemmelse er imidlertid sjelden noie blitt fulgt og her i landet har den kongelige befalingsmand ogsaa meget ofte stillet sig paa laugenes side, saa nogen virkelig, dyperegaende forandring han det ikke sies at være foregaat. Kongens haandverkerforordning blir da i virkeligheten temmelig illusorisk, og han ser sig meget snart nødt til at la den efterfølge av supplerende tillæg. Laugenes eksklusivisme har statsmagten ikke faat has paa, og i sin forordning av 26. august 1622 maa kongen indrømme at hans velmente og naadige anordning allerede er blitt misbrukt. Retten til at indskrive nye medlemmer i lauset blir nu fratat oldermanden og henlagt under raadet, som ved byens tjener skal la oldermanden faa underretning. Tilgangen blir desuten gjort lik for egne som for uegte fødte, en bestemmelse som har rammet laugene paa et ømt punkt. Endnu i guldmedordinantsen av 1608 heter det om sviden: „Schall hand nåyactigen beuise sig att vere fød och baaren aff erlige foreldre, fader och moder, egte och rett, ephther den hellige kirckis schick och seduane.“ Dette er gamle bestem-